

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สำนักบริหารกลาง ฝ่ายบริหารทั่วไป โทร. ๐ ๒๐๑๖ ๘๘๘๘ ต่อ ๒๑๑๖

ที่ กษ ๐๔๐๑/ว ๓๖๖ วันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๖๖

เรื่อง เอกสารแจ้งเวียน

เรียน อธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์
รองอธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์
ผู้อำนวยการสำนัก ผู้อำนวยการศูนย์ และ ผู้อำนวยการกอง
ผู้อำนวยการสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ ๑ - ๑๐
หัวหน้ากลุ่มตรวจสอบภายใน และ หัวหน้ากลุ่มพัฒนาระบบบริหาร
หัวหน้าสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ทุกจังหวัด
ผู้อำนวยการกลุ่มและหัวหน้าฝ่ายในสังกัดสำนักบริหารกลาง

สำนักบริหารกลาง ขอส่งสำเนา หนังสือ ประกาศ ระเบียบ คำสั่ง
สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ สำนักกฎหมาย ที่ กษ ๐๒๐๘/ว ๖๑๒ ลงวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๖๖
เรื่อง แนวทางเบื้องต้นในการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องและวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎ

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดทราบ
 โปรดทราบและถือปฏิบัติ
 โปรดทราบและดำเนินการ
 โปรดทราบและแจ้งผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ

(นางสาวสิริวรรณ คุหาสวัสดิ์)
ผู้อำนวยการสำนักบริหารกลาง

บันทึกข้อความ

ส่วน. ๑๓๐๒
สำนักบริหารกลาง
เลขรับ ๑๙๖๐
วันที่ ๑๐ มี.ค. ๒๕๖๖
เวลา ๑๒.๑๖ น.

ส่วนราชการ สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ สำนักงานกฎหมาย โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๓๙๒๓

ที่ กษ.๐๒๐๘/ว ๖๑๒ วันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๖๖

เรื่อง แนวทางเบื้องต้นในการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องและวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎ

เรียน อธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์

ด้วยสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ แจ้งว่าสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ส่งเรื่อง แนวทางเบื้องต้นในการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องและวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎเพื่อเป็นประโยชน์แก่หน่วยงานและเจ้าหน้าที่ของรัฐทุกหน่วยในการใช้ประกอบการพิจารณาดำเนินการออกกฎตามกฎหมายในความรับผิดชอบของตน รายละเอียดตามหนังสือที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา ทั้งนี้ เห็นสมควรแจ้งเวียนทุกหน่วยงานในสังกัดทราบต่อไป

(นางสาวไพรี คาดพันโน)
หัวหน้าฝ่ายบริหารทั่วไป

- ทราบ
- แจ้งเวียน

๑๐ มี.ค. ๒๕๖๖

(นางสาวนิรุตติวรรณ คุณทาววาศดี)

ผู้อำนวยการสำนักบริหารกลาง ปฏิบัติราชการแทน
อธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์
เลขที่รับ ๒๙๘๖
วันที่ ๑๐ มี.ค. ๒๕๖๖
เวลา ๑๕.๐๖ %

ที่ กษ ๐๒๐๘/ว ๖๑๒

ถึง กรมตรวจบัญชีสหกรณ์

ด้วยสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๙๑๓/ว ๒ ลงวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๖๖ ส่งเรื่อง แนวทางเบื้องต้นในการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องและวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎ เพื่อประโยชน์แก่หน่วยงานและเจ้าหน้าที่ของรัฐทุกหน่วยในการใช้ประกอบการพิจารณา ดำเนินการออกกฎตามกฎหมายในความรับผิดชอบของตน ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และภายในกรอบระยะเวลา ที่กฎหมายว่าด้วยหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ ของกฎหมายกำหนด ตามเอกสารที่แนบ

สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

สำนักกฎหมาย

โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๓๙๒๓

โทรสาร ๐ ๒๒๘๐ ๓๙๒๖

ด่วนที่สุด

ที่ นร ๐๕๑๓/ว ๒

๖๐๖๖
๖๕๐๖๖
๘๖๖

๓
๖๖๒/๖๖

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
๑ ถนนพระอาทิตย์ เขตพระนคร
กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐

เลขที่	๒๐๕๖
วันที่	พ มี ๒๖
เวลา	๐๕.๒๖ น.

๓ มีนาคม ๒๕๖๖

เรื่อง แนวทางเบื้องต้นในการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องและวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎ

เรียน ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย (๑) สำเนาหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๓/๕๗๒๖
ลงวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๖๖

(๒) แนวทางเบื้องต้นในการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องและวิเคราะห์ผลกระทบ
ที่อาจเกิดขึ้นจากกฎ

ตามที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖ เห็นชอบแนวทางการดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามมาตรา ๒๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ ตามที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเสนอ และมอบหมายให้หน่วยงานของรัฐทุกหน่วยเร่งรัดออกกฎหรือดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดตามมาตรา ๒๒ วรรคสอง ตามแนวทางการดำเนินการดังกล่าวโดยเร็ว ทั้งนี้ เพื่อให้มีบทบาทบัญญัติของกฎหมายสัมฤทธิ์ผลบังคับลงอันจะก่อให้เกิดผลกระทบหรือความเสียหายแก่การบริหารราชการแผ่นดิน หรือต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชน รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย (๑) นั้น

โดยที่ในปัจจุบันได้มีการประกาศใช้บังคับกฎกระทรวงกำหนดร่างกฎที่ต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบ พ.ศ. ๒๕๖๕ ที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๕ วรรคห้า แห่งพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายฯ ซึ่งกำหนดให้หน่วยงานของรัฐต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องและวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎที่มีลักษณะตามที่กำหนดในกฎกระทรวงดังกล่าว ในการนี้ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาจึงได้จัดทำ “แนวทางเบื้องต้นในการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องและวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎ” รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย (๒) เพื่อประโยชน์แก่หน่วยงานและเจ้าหน้าที่ของรัฐทุกหน่วยในการใช้ประกอบการพิจารณาดำเนินการออกกฎตามกฎหมายในความรับผิดชอบของตน ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และภายในกรอบระยะเวลาที่กฎหมายว่าด้วยหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายกำหนด

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาขอให้ท่านแจ้งเวียนหรือสำเนาส่งแนวทางตามสิ่งที่ส่งมาด้วย (๒) ดังกล่าว ให้หน่วยงานในสังกัด หรือหน่วยงานที่อยู่ภายใต้การควบคุมหรือกำกับดูแลของท่านทราบทุกหน่วยงานด้วย จักขอบคุณยิ่ง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายปรกรณ์ นิลประพันธ์)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

กลุ่มกฎหมายและระเบียบ

ผู้อำนวยการสำนักงานกฤษฎีกา

ผู้อำนวยการสำนักงานกฤษฎีกา

ผู้อำนวยการสำนักงานกฤษฎีกา

ผู้อำนวยการสำนักงานกฤษฎีกา

ผู้อำนวยการสำนักงานกฤษฎีกา

ผู้อำนวยการสำนักงานกฤษฎีกา

ผู้อำนวยการสำนักงานกฤษฎีกา

ผู้อำนวยการสำนักงานกฤษฎีกา

(นายมนูญ รัตนอุปสี)

นิติกรชำนาญการพิเศษ

หัวหน้ากลุ่มกฎหมาย

โทรสาร ๐ ๒๒๘๒ ๒๒๗๒

www.krisdika.go.th

www.lawreform.go.th

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ saraban@ocs.go.th

ด่วนที่สุด

ที่ นร ๐๕๐๓/๕๗๒๖

สำนักเลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๑ มีนาคม ๒๕๖๖

เรื่อง การเร่งรัดออกกฎหรือดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดตามมาตรา ๒๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติ
หลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒

เรียน เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

อ้างถึง หนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๑๓/๗ ลงวันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖

ตามที่ได้เสนอเรื่อง การเร่งรัดออกกฎหรือดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดตามมาตรา ๒๒
วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย
พ.ศ. ๒๕๖๒ ไปเพื่อดำเนินการ ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

คณะกรรมการได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖ ลงมติ

๑. เห็นชอบแนวทางการดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามมาตรา ๒๒ วรรคสอง
แห่งพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒
ตามที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเสนอ

๒. มอบหมายให้หน่วยงานของรัฐทุกหน่วยเร่งรัดออกกฎหรือดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใด
ตามมาตรา ๒๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์
ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ ตามแนวทางการดำเนินการดังกล่าวโดยเร็ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ ทั้งนี้ ได้แจ้งให้ทุกส่วนราชการทราบแล้ว

ขอแสดงความนับถือ

ปิยะมัย ธรรม

(นางสาวสาวิตรี ชำนาญกิจ)

รองเลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี ปฏิบัติราชการแทน

เลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี

กองนิติธรรม

โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๐๐ ต่อ ๑๓๕๒ (มาลัยวรรณ)

โทรสาร ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๕๘ (ส.แจ้งมติ/พิจารณา/66-004)

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ : saraban@soc.go.th

ด่วนที่สุด

ที่ นร ๐๙๑๓/๓

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
๑ ถนนพระอาทิตย์ เขตพระนคร
กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐

กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖

เรื่อง การเร่งรัดออกกฎหรือดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดตามมาตรา ๒๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติ
หลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ด่วน ที่ นร ๐๙๑๓/๒๖๓ ลงวันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๖๓

สิ่งที่ส่งมาด้วย หนังสือรองนายกรัฐมนตรีเห็นชอบให้เสนอคณะรัฐมนตรี

ด้วยสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาขอเสนอ เรื่อง การเร่งรัดออกกฎหรือดำเนินการ
อย่างหนึ่งอย่างใดตามมาตรา ๒๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมาย
และการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ มาเพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา โดยเรื่องนี้
เข้าข่ายที่จะต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุม
คณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๕๘ มาตรา ๔ (๑) และรองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) สั่งและปฏิบัติ
ราชการแทนนายกรัฐมนตรี ได้เห็นชอบให้นำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะรัฐมนตรีตามสิ่งที่ส่งมาด้วยแล้ว
ทั้งนี้ เรื่องดังกล่าวมีรายละเอียด ดังนี้

๑. เรื่องเดิม

๑.๑ พระราชบัญญัติ หลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมิน
ผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ ซึ่งมีผลใช้บังคับในวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๒ ได้บัญญัติ
ในมาตรา ๒๒ วรรคสองว่า กฎหมายที่มีใช้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่กำหนดให้ต้องมีการ
ออกกฎ หรือกำหนดให้รัฐต้องดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใด เพื่อที่ประชาชนจะสามารถปฏิบัติตาม
กฎหมาย หรือได้รับสิทธิประโยชน์จากกฎหมายนั้นได้ หากมิได้มีการออกกฎดังกล่าวหรือยังมิได้
ดำเนินการนั้นภายในระยะเวลาสองปีนับแต่วันที่กฎหมายนั้นมีผลใช้บังคับ และบทบัญญัติในเรื่องนั้น
ก่อภาระหรือเป็นผลร้ายต่อประชาชน ให้บทบัญญัติดังกล่าวเป็นอันสิ้นผลบังคับ แต่ในกรณีที่
บทบัญญัติในเรื่องนั้นให้สิทธิประโยชน์แก่ประชาชน ให้บทบัญญัติดังกล่าวมีผลบังคับได้โดยไม่ต้อง
มีกฎหรือดำเนินการดังกล่าว โดยระยะเวลาสองปีดังกล่าวคณะรัฐมนตรีจะมีมติขยายออกไปอีกก็ได้
แต่ไม่เกินหนึ่งปี และต้องมีมติก่อนที่จะครบกำหนดเวลาสองปีดังกล่าว ทั้งนี้ มาตรา ๓๙ (๑) กำหนดให้
ระยะเวลาสองปีตามมาตรา ๒๒ วรรคสอง สำหรับกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้
มีผลใช้บังคับ ให้นับแต่เมื่อพ้นกำหนดสองปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ (นับแต่วันที่
๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๔)

๑.๒ คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๓ ให้หน่วยงานของรัฐทุกแห่งตรวจสอบกฎหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบทุกฉบับเพื่อดำเนินการออกกฎหมายลำดับรองให้ทันภายในกำหนดเวลาตามมาตรา ๒๒ ของพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายฯ อย่างเคร่งครัดเพื่อมิให้เกิดปัญหาข้อกฎหมาย

๑.๓ คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๖๓ มอบหมายให้หน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบการบังคับใช้กฎหมาย เร่งตรวจสอบกฎหมายในความรับผิดชอบของตนว่า มีกรณีที่ต้องมีการออกกฎหรือดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อที่ประชาชนจะสามารถปฏิบัติตามกฎหมายหรือได้รับสิทธิประโยชน์จากกฎหมายเพื่อให้สอดคล้องกับมาตรา ๒๒ หรือไม่ หากมี ต้องเร่งออกกฎหรือดำเนินการใดให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลา ดังนี้

(๑.๓.๑) ภายในวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๖ สำหรับกฎหมายที่มีผลใช้บังคับก่อนวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

(๑.๓.๒) ภายใน ๒ ปี นับแต่กฎหมายมีผลใช้บังคับ สำหรับกฎหมายที่มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๒ เป็นต้นไป

ในการออกกฎดังกล่าว หน่วยงานของรัฐต้องคำนึงถึงระยะเวลาในการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรี และระยะเวลาที่จะส่งให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณาด้วย โดยต้องไม่น้อยกว่า ๙๐ วัน ก่อนวันครบกำหนดดังกล่าว

ทั้งนี้ หากมิได้มีการออกกฎหรือดำเนินการใดจนเป็นเหตุให้บทบัญญัติของกฎหมายต้องเป็นอันสิ้นผลบังคับลงตามมาตรา ๒๒ วรรคสอง หน่วยงานของรัฐหรือผู้มีหน้าที่ย่อมต้องรับผิดชอบหากเกิดความเสียหายแก่การบริหารราชการแผ่นดิน

๑.๔ ตามหนังสือที่อ้างถึง คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) มีข้อสังเกตเพิ่มเติมในเรื่องเสร็จที่ ๑๕๙๖/๒๕๖๓^๑ ว่า ถึงแม้บทบัญญัติมาตรา ๒๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายฯ จะกำหนดเพียงให้ประชาชนได้รับสิทธิประโยชน์ตามที่กฎหมายบัญญัติได้ แม้จะยังไม่มีการออกกฎหรือดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่กฎหมายบัญญัติก็ตาม แต่กรณีดังกล่าวไม่ได้มีผลทำให้หน่วยงานของรัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีหน้าที่ในการออกกฎหรือดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่กฎหมายบัญญัติแต่มีได้ดำเนินการนั้น หลุดพ้นจากความรับผิดตามกฎหมายแต่อย่างใด ทั้งนี้ หากประชาชนได้รับความเสียหายจากกรณีดังกล่าว หน่วยงานของรัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐอาจต้องรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นทั้งทางแพ่ง ทางอาญา หรือทางปกครอง แล้วแต่กรณี จึงสมควรที่หน่วยงานของรัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องเร่งรัดในการออกกฎหรือดำเนินการตามที่กฎหมายบัญญัติและภายในระยะเวลาที่กำหนดอย่างเคร่งครัด

๑.๕ คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๖๔ มอบหมายให้หน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบการบังคับใช้กฎหมายตรวจสอบกฎหมายในความรับผิดชอบของตนว่า มีกรณีที่ต้องมีการออกกฎหรือดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อที่ประชาชนจะสามารถปฏิบัติตามกฎหมายหรือได้รับสิทธิประโยชน์จากกฎหมายตามมาตรา ๒๒ หรือไม่ โดยให้มีการเร่งออกกฎหรือดำเนินการดังกล่าวให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาสองปีนับแต่วันที่กฎหมายนั้นมีผลใช้บังคับสำหรับกฎหมายที่มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๒ เป็นต้นไป หรือภายในวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน

^๑ บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง การออกกฎภายใต้บังคับมาตรา ๒๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ (กรณีพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘)

๒๕๖๖ สำหรับกฎหมายที่มีผลใช้บังคับก่อนวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๒ ทั้งนี้ ในการออกกฎหรือดำเนินการดังกล่าว หน่วยงานของรัฐต้องคำนึงถึงระยะเวลาในการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีรวมตลอดทั้งระยะเวลาที่เหมาะสมในการออกกฎนั้นด้วย เพื่อมิให้มีการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีหรือส่งร่างกฎหมายให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณาเป็นจำนวนมากในเวลาใกล้จะครบกำหนดระยะเวลาตามที่พระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายฯ กำหนด หากไม่อาจดำเนินการได้ทันและส่งผลให้บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่กำหนดให้ต้องมีการออกกฎหรือต้องดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดเป็นอันสิ้นสุดบังคับ หรือส่งผลให้ประชาชนเรียกสิทธิประโยชน์ตามกฎหมายได้โดยไม่ต้องมีกฎหรือการดำเนินการใด ย่อมก่อให้เกิดปัญหาและอุปสรรคในการบริหารราชการแผ่นดินอันเกิดจากการที่หน่วยงานของรัฐมิได้ทำหน้าที่ออกกฎหรือดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจของตน ในการนี้ หน่วยงานของรัฐหรือผู้มีหน้าที่ย่อมต้องรับผิดชอบและรับผิดชอบทั้งในทางแพ่ง ทางอาญา และทางปกครอง หากเกิดความเสียหายแก่การบริหารราชการแผ่นดินหรือต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชน

๒. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

เพื่อมิข้อเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการดำเนินการของหน่วยงานของรัฐในการปฏิบัติตามมาตรา ๒๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ ทั้งนี้ ตามความในมาตรา ๗ ที่กำหนดให้คณะกรรมการพัฒนากฎหมายอาจเสนอแนะการดำเนินการต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาได้

๓. ความเร่งด่วนของเรื่อง

โดยที่บรรดากฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายฯ ใช้บังคับ (วันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๒) จะครบกำหนดระยะเวลาการออกกฎหรือดำเนินการตามมาตรา ๒๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ในวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๖ หน่วยงานต่าง ๆ จึงจำเป็นต้องเร่งสำรวจตรวจสอบบทบัญญัติแห่งกฎหมายในความรับผิดชอบของตน ว่ามีกรณีใดบ้างที่เข้าข่ายต้องออกกฎหรือต้องดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อที่ประชาชนจะสามารถปฏิบัติตามกฎหมายหรือได้รับสิทธิประโยชน์จากกฎหมายนั้นได้ แต่ยังไม่มีการออกกฎหรือดำเนินการดังกล่าว เพื่อดำเนินการออกกฎหรือดำเนินการนั้นให้แล้วเสร็จภายในวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๖ อย่างไรก็ตาม ในบางกรณีที่ไม่ใช่กฎซึ่งหน่วยงานสามารถออกได้เอง อาจจำเป็นต้องใช้ระยะเวลาดำเนินการเนื่องจากต้องผ่านขั้นตอนของหน่วยงานอื่น เช่น สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาดังนั้น หน่วยงานของรัฐทุกหน่วยจึงต้องเร่งดำเนินการตั้งแต่บัดนี้เพื่อมิให้มีการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีหรือส่งร่างกฎหมายให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณาเป็นจำนวนมากในช่วงเวลาที่กระชั้นชิดหรือใกล้จะครบกำหนดในเดือนพฤศจิกายน ๒๕๖๖

๔. สำคัญและแนวทางการดำเนินการ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาในฐานะหน่วยงานที่ได้รับมอบหมายจากคณะรัฐมนตรีให้รับผิดชอบการขับเคลื่อนการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายฯ ขอเรียนเสนอแนวทางการดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามมาตรา ๒๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว และป้องกันมิให้เกิดผลกระทบหรือความเสียหายแก่การบริหารราชการแผ่นดิน ดังต่อไปนี้

๔.๑ ให้หน่วยงานของรัฐทุกหน่วยเร่งตรวจสอบกฎหมายในความรับผิดชอบของตน ซึ่งมีผลใช้บังคับก่อนวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๒ ว่ามีบทอาศัยอำนาจหรือบทบัญญัติใดที่เข้าข่าย เป็นกรณีที่ต้องมีการออกกฎหรือดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อที่ประชาชนจะสามารถปฏิบัติตาม กฎหมายหรือได้รับสิทธิประโยชน์จากกฎหมายนั้นได้ แต่ยังมีได้มีการออกกฎหรือดำเนินการดังกล่าว หลงเหลืออยู่หรือไม่ แล้วรวบรวมให้ครบถ้วนทุกฉบับและทุกมาตราที่ให้อำนาจในการออกกฎ หรือดำเนินการดังกล่าว

๔.๒ ให้หน่วยงานของรัฐเร่งดำเนินการเกี่ยวกับการจัดทำร่างกฎตามข้อ ๔.๑ ดังต่อไปนี้

๔.๒.๑ ในกรณีที่เป็นกฎที่หน่วยงานสามารถออกได้เองหรือดำเนินการได้เอง หรือสามารถเสนอรัฐมนตรีเจ้ากระทรวงพิจารณาลงในร่างกฎหรือดำเนินการใด ๆ ตามที่กฎหมาย กำหนดได้เอง ให้เร่งรัดจัดทำร่างกฎหรือดำเนินการนั้นภายในขอบหน้าที่และอำนาจของตนโดยเร็ว ให้แล้วเสร็จไม่เกินวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๖ ทั้งนี้ ให้หน่วยงานคำนึงถึงระยะเวลาในการส่ง ร่างกฎที่ต้องนำลงประกาศในราชกิจจานุเบกษาเพื่อให้มีผลใช้บังคับด้วย

๔.๒.๒ ในกรณีที่เป็นร่างกฎหรือการดำเนินการที่ต้องผ่านการพิจารณา ให้ความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี ให้เร่งเสนอเรื่องต่อสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีโดยเร็ว ทั้งนี้ ภายในเดือนพฤษภาคม ๒๕๖๖

๔.๒.๓ ในกรณีที่เป็นร่างกฎที่ต้องผ่านการตรวจพิจารณาของสำนักงาน คณะกรรมการกฤษฎีกา ให้ดำเนินการตามข้อ ๔.๒.๒ ทั้งนี้ เพื่อให้สามารถส่งร่างกฎให้สำนักงาน คณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณาได้ภายในเดือนกรกฎาคม ๒๕๖๖ เนื่องจากต้องคำนึงถึง ระยะเวลาในการส่งร่างกฎไปนำลงประกาศในราชกิจจานุเบกษาด้วย

๔.๓ ในกรณีที่หน่วยงานใดดำเนินการตามข้อ ๔.๑ แล้วพบว่าต้องมีการออกกฎ หรือการดำเนินการใด ๆ หลงเหลืออยู่จำนวนมาก ซึ่งอาจดำเนินการให้แล้วเสร็จไม่ทันภายในวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๖ หรือเป็นกรณีที่อยู่ระหว่างดำเนินการตามข้อ ๔.๒ แล้วปรากฏในภายหลังว่า อาจดำเนินการให้แล้วเสร็จหรือครบถ้วนไม่ทันกำหนดวันดังกล่าว ให้พิจารณาดำเนินการเสนอเรื่อง ต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อขอขยายระยะเวลาตามมาตรา ๒๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์ การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายฯ ออกไปอีกหนึ่งปี ทั้งนี้ โดยให้ระบุ เหตุผลความจำเป็นของการขอขยายระยะเวลาดังกล่าวประกอบด้วย

๔.๔ โดยที่มาตรา ๒๒ วรรคสอง กำหนดให้มติคณะรัฐมนตรีที่เห็นชอบ หรืออนุมัติการขยายระยะเวลานั้น จะต้องมิตีก่อนครบกำหนดระยะเวลาเท่านั้น (สำหรับกรณีนี้ คือ ก่อนวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๖) ดังนั้น ในกรณีที่หน่วยงานใดพิจารณาดำเนินการขอขยาย ระยะเวลาตามข้อ ๔.๓ ให้คำนึงถึงระยะเวลาที่สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีต้องดำเนินการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งขั้นตอนในการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณามติด้วย ทั้งนี้ กำหนดระยะเวลาในการเสนอเรื่องขอขยายระยะเวลาดังกล่าวประกอบด้วย

๔.๕ อนึ่ง ในการเสนอร่างกฎต่อคณะรัฐมนตรีตามข้อ ๔.๒.๒ หรือ ๔.๒.๓ นอกจากร่างกฎที่เสนอนั้น หากยังมีร่างกฎที่ต้องหรืออาจต้องออกหรือการดำเนินการอื่นที่ต้อง ดำเนินการให้ทันภายในวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๖ เหลือค้างอยู่อีก หน่วยงานผู้เสนออาจเสนอ ขอขยายระยะเวลาตามมาตรา ๒๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมาย และการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายฯ ตามข้อ ๔.๓ และ ๔.๔ ไปพร้อมกันด้วยก็ได้

๔.๖ ให้นำหน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบกฎหมายซึ่งมีผลใช้บังคับภายหลังจากวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๒ เร่งรัดออกกฎหมายหรือดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดตามมาตรา ๒๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายฯ ภายในสองปีนับแต่วันที่กฎหมายนั้นมีผลใช้บังคับ ทั้งนี้ ให้นำแนวทางในข้อ ๔.๑ ๔.๓ ๔.๔ และ ๔.๕ มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม

๕. ข้อเสนอของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเห็นควรเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ และมอบหมายสั่งการให้หน่วยงานของรัฐทุกหน่วยเร่งรัดออกกฎหมายหรือดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดตามมาตรา ๒๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมาย และการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ ตามแนวทางในข้อ ๔ โดยเร็ว ทั้งนี้ เพื่อมิให้เกิดผลกระทบหรือความเสียหายแก่การบริหารราชการแผ่นดิน หรือต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชน

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำกราบเรียนนายกรัฐมนตรีเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายปรกรณ์ นิลประพันธ์)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

กองพัฒนากฎหมาย

ฝ่ายวิจัยและพัฒนากฎหมาย

โทร. ๐ ๒๒๒๒ ๐๒๐๖ - ๙ ต่อ ๑๑๘๔ (นายปณตกรฯ)

โทรสาร ๐ ๒๒๘๒ ๒๒๗๒

www.krisdika.go.th

www.lawreform.go.th

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ saraban@ocs.go.th

แนวทางเบื้องต้นในการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง
และวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎ

โดยที่ได้มีการประกาศใช้บังคับกฎกระทรวงกำหนดร่างกฎที่ต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็น และวิเคราะห์ผลกระทบ พ.ศ. ๒๕๖๕ ที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๕ วรรคห้า แห่งพระราชบัญญัติ หลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ ซึ่งกำหนดให้ หน่วยงานของรัฐต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องและวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎ ที่มีลักษณะตามที่กำหนด อย่างรอบด้านและเป็นระบบ รวมทั้งเปิดเผยผลการรับฟังความคิดเห็นและ การวิเคราะห์นั้นแก่ประชาชน และนำผลนั้นมาประกอบการพิจารณาในกระบวนการออกกฎทุกชั้นตอน นั้น

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาจึงได้จัดทำแนวทางปฏิบัติเบื้องต้นสำหรับการดำเนินการ รับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องและวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎ เพื่อประโยชน์แก่หน่วยงานของรัฐ และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการตามกฎหมายกระทรวงดังกล่าว พระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำ ร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ รวมทั้งคำแนะนำของคณะกรรมการพัฒนา กฎหมายและแนวทางต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

ข้อ ๑ ในแนวทางนี้

“กฎหมาย” หมายความว่า กฎหมายในระดับพระราชบัญญัติ

“กฎ” หมายความว่า กฎตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง

หมวด ๑

บททั่วไป

ข้อ ๒ ในกรณีที่กฎหมายใดกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการรับฟังความคิดเห็น หรือวิเคราะห์ผลกระทบในการจัดทำร่างกฎตามกฎหมายนั้นไว้เป็นการเฉพาะ ให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการ ตามกฎหมายนั้น และจะดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมิน ผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายเพิ่มเติมเพื่อความครบถ้วนสมบูรณ์ด้วยก็ได้

ตัวอย่างเช่น กฎหมายฉบับหนึ่งกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการรับฟังความคิดเห็นของ ผู้เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการจัดทำร่างกฎตามกฎหมายนั้นไว้แล้ว หน่วยงานผู้รับผิดชอบสามารถดำเนินการ รับฟังความคิดเห็นตามกฎหมายดังกล่าว และทำการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างกฎตามกฎหมาย ว่าด้วยหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายไปในคราวเดียวกันได้

ข้อ ๓ เมื่อมีกรณีจำเป็นต้องเสนอให้มีการออกกฎหรือหน่วยงานของรัฐเห็นสมควรออกกฎ ซึ่งอาจก่อให้เกิดภาระแก่ประชาชน หรือการไม่ปฏิบัติตามจะมีผลให้ต้องได้รับโทษหรือเสียสิทธิ หรือกระทบต่อ สถานะของบุคคล รวมตลอดทั้งกฎที่เป็นการให้สิทธิประโยชน์แก่ประชาชนแต่มีการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ หรือเงื่อนไขให้ประชาชนมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามหนึ่งอย่างใด หรือยื่นเอกสารใด ๆ ให้หน่วยงานของรัฐ ให้หน่วยงานของรัฐตรวจสอบและวิเคราะห์ให้ชัดเจนว่าหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในร่างกฎ

ดังกล่าวไม่เป็นการสร้างภาระแก่ประชาชนเกินความจำเป็น คุ่มค่ากับภาระที่เกิดขึ้นแก่รัฐและประชาชน รวมทั้งไม่สามารถใช้มาตรการหรือวิธีการอื่นใดที่กระทบสิทธิและเสรีภาพของประชาชนน้อยกว่าข้อกำหนดในร่างกฎนั้นได้

ข้อ ๔ ก่อนการรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบ ให้หน่วยงานของรัฐพิจารณาว่าร่างกฎของตนมีลักษณะที่จำเป็นต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบหรือไม่ ดังต่อไปนี้

๔.๑ พิจารณานโยบายของร่างกฎว่าเข้าข่ายกรณีที่ไม่จำเป็นต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบ เนื่องจากเป็นกรณีที่เกี่ยวข้องกับข้อ ๒ วรรคสอง แห่งกฎกระทรวงกำหนดร่างกฎที่ต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบ พ.ศ. ๒๕๖๕ ประกอบกับมาตรา ๑๘ แห่งพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ หรือไม่ กล่าวคือ เป็นร่างกฎที่เกี่ยวกับการรักษาความมั่นคงหรือความปลอดภัยของประเทศ ร่างกฎที่มีได้ใช้บังคับเป็นการทั่วไปกับประชาชน ร่างกฎที่จำเป็นต้องตราขึ้นโดยรีบด่วนเพื่อประโยชน์สำคัญของประเทศเกี่ยวกับความปลอดภัยสาธารณะ ความมั่นคงในทางเศรษฐกิจของประเทศ หรือป้องกันภัยพิบัติสาธารณะหรือร่างกฎอื่นใดที่ไม่มีผลกระทบต่อประชาชน

ตัวอย่างเช่น ร่างพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยปริญญาในสาขาวิชา อักษรย่อสำหรับสาขาวิชา ครุวิทยฐานะ เข็มวิทยฐานะ และครูประจำตำแหน่ง ร่างกฎว่าด้วยเครื่องแบบพนักงานเจ้าหน้าที่ และร่างกฎว่าด้วยการแบ่งส่วนราชการหรือจัดโครงสร้างหน่วยงานของรัฐ รวมตลอดทั้งร่างกฎที่เป็นเรื่องลับด้วยเหตุใดเหตุหนึ่งดังกล่าวข้างต้น หรือที่มีกฎหมายห้ามเปิดเผยหรือคุ้มครองให้ไม่ต้องเปิดเผย

ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐพิจารณาแล้วเห็นว่าร่างกฎของตนเข้าข่ายกรณีที่ไม่จำเป็นต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบดังกล่าวข้างต้น ให้หน่วยงานนั้นดำเนินการเกี่ยวกับการจัดทำและเสนอร่างกฎต่อไปได้โดยไม่ต้องพิจารณาตามข้อ ๒ วรรคหนึ่ง แห่งกฎกระทรวงกำหนดร่างกฎที่ต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบ พ.ศ. ๒๕๖๕ อีก

๔.๒ หากหน่วยงานพิจารณาแล้วเห็นว่าร่างกฎของตนไม่เข้าข่ายกรณีข้อ ๔.๑ ให้พิจารณาเนื้อหาของร่างกฎว่าเข้าข่ายกรณีที่ต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบตามข้อ ๒ วรรคหนึ่ง แห่งกฎกระทรวงกำหนดร่างกฎที่ต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบ พ.ศ. ๒๕๖๕ หรือไม่ ดังนี้

(๑) ร่างกฎที่กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ หรือเงื่อนไขเกี่ยวกับการขออนุญาต ขออนุมัติ ขอความเห็นชอบ จดทะเบียน ขึ้นทะเบียน แจ้าง ขอประทานบัตร ขออาชญาบัตร

(๒) ร่างกฎที่กำหนดให้ประชาชนต้องปฏิบัติอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือโดยวิธีการใดวิธีการหนึ่ง ในการประกอบอาชีพหรือดำรงชีวิตของประชาชน หรือในการติดต่อกับหน่วยงานของรัฐหรือยื่นเอกสารใด ๆ ให้หน่วยงานของรัฐ บรรดาที่มีใช้ร่างกฎตาม (๑)

ตัวอย่างร่างกฎที่ไม่เข้าหลักเกณฑ์ข้างต้น เช่น ร่างกฎเกี่ยวกับการจัดทำสำมะโนหรือสำรวจตัวอย่างตามกฎหมายว่าด้วยสถิติ (เรื่องเสรีจที่ ๑๐๒๗/๒๕๖๕) ร่างกฎที่กำหนดค่าธรรมเนียมใบอนุญาต^๑ (เรื่องเสรีจที่ ๑๔๔๓/๒๕๖๕) และร่างกฎที่เป็นการยกเลิกกฎที่มีผลใช้บังคับอยู่ โดยไม่มีเนื้อหาอื่นใดเพิ่มเติม

^๑ อย่างไรก็ดี แม้จะไม่ต้องทำการวิเคราะห์ผลกระทบ แต่ในการกำหนดค่าธรรมเนียมใด ๆ หน่วยงานต้องรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๖๔ เรื่อง หลักเกณฑ์ว่าด้วยการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมและค่าบริการ ด้วย

๔.๓ ในกรณีที่ร่างกฎที่เป็นการแก้ไขเพิ่มเติมกฎที่มีผลใช้บังคับอยู่ การพิจารณาว่าต้องรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบเพื่อประกอบการจัดทำร่างกฎนั้นหรือไม่ ให้พิจารณาจากเนื้อหาของร่างกฎฉบับแก้ไขเพิ่มเติมเป็นหลัก ว่าเข้าช้อยกเว้นตามข้อ ๔.๑ หรือมีลักษณะตามข้อ ๔.๒ หรือไม่ ทั้งนี้ โดยไม่จำเป็นต้องพิจารณาว่ากฎที่ใช้บังคับอยู่และจะถูกแก้ไขเพิ่มเติมมีลักษณะตามข้อ ๔.๒ หรือไม่

ข้อ ๕ ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐพิจารณาตามข้อ ๔ แล้วเห็นว่าร่างกฎของตนไม่เข้าข่ายที่ต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบ ให้บันทึกผลการพิจารณาพร้อมเหตุผล รวมทั้งข้อกฎหมายและคำวินิจฉัยที่เกี่ยวข้อง (ถ้ามี) ไว้เพื่อประกอบการจัดทำและเสนอร่างกฎนั้นต่อไปด้วย

หมวด ๒ การรับฟังความคิดเห็น

ข้อ ๖ ในกรณีที่ร่างกฎที่เข้าข่ายต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบ ให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องโดยนำหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ และคำแนะนำของคณะกรรมการพัฒนากฎหมาย เรื่อง การรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องประกอบการจัดทำร่างกฎหมาย มาใช้บังคับโดยอนุโลม โดยให้ใช้ความพยายามในการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการดังกล่าวให้ได้มากที่สุด เว้นแต่ในบางกรณีที่อาจยกเว้นหรือผ่อนปรนการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์บางประการได้ ดังต่อไปนี้

(๑) เป็นกรณีที่มีความจำเป็นทำให้ไม่สามารถดำเนินการตามกฎหมายหรือคำแนะนำดังกล่าวในบางเรื่องได้ อาทิ เป็นกรณีที่มีความจำเป็นรีบด่วนอย่างยิ่งจึงต้องรับฟังความคิดเห็นในระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นระยะเวลาน้อยกว่า ๑๕ วัน (เช่น อาจส่งผลให้กฎหมายสิ้นผลบังคับลงตามมาตรา ๒๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายฯ) หรือเป็นร่างกฎที่หน่วยงานพิจารณาแล้วเห็นว่าการรับฟังความคิดเห็นด้วยวิธีการจัดประชุมหรือสัมมนาโดยเชิญผู้ได้รับผลกระทบหรือผู้ที่อยู่ใต้บังคับของร่างกฎนั้นโดยตรงเข้าร่วมประชุมจะสัมฤทธิ์ผลและมีประสิทธิภาพกว่าการนำลงระบบเทคโนโลยีสารสนเทศซึ่งผู้มีส่วนได้เสียหรือได้รับผลกระทบโดยตรงอาจไม่ทราบหรืออาจเข้าถึงได้น้อยกว่า (เช่น กรณีร่างกฎที่จะใช้บังคับกับกลุ่มบุคคลกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเป็นการเฉพาะ)

(๒) เป็นกรณีที่หน่วยงานพิจารณาแล้วเห็นว่าการใช้หลักเกณฑ์และวิธีการสำหรับกฎหมาย อาจไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ขอบเขต และเนื้อหาของร่างกฎของตน เช่น ร่างกฎขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเกี่ยวกับการจอดรถหรือตลาดในท้องถิ่นของตน หรือที่กำหนดบริเวณห้ามก่อสร้าง ดัดแปลงใช้หรือเปลี่ยนการใช้อาคารบางชนิดหรือบางประเภทในท้องถิ่นนั้น ซึ่งการเชิญชาวบ้านใกล้เคียงหรือผู้มีส่วนได้เสียในพื้นที่เข้าร่วมประชุมแสดงความคิดเห็น หรือการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชนอาจเป็นประโยชน์มากกว่า อย่างไรก็ตาม ในกรณีเช่นว่านี้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจพิจารณาดำเนินการดังกล่าวควบคู่ไปกับวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ด้วยก็ได้ เพื่อประโยชน์ในการเข้าถึงบุคคลผู้มีภูมิลำเนาในท้องถิ่นดังกล่าวแต่พักอาศัยอยู่ในพื้นที่อื่น

ข้อ ๗ ในการนำร่างกฎไปปรับปรุงความคิดเห็น รวมถึงการประกาศวิธีการและระยะเวลา ในการรับฟังความคิดเห็น ตลอดจนข้อมูลประกอบการรับฟังความคิดเห็น ให้หน่วยงานของรัฐนำประเด็น สำคัญไปปรับปรุงความคิดเห็นซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยมาตรการหรือข้อกำหนดที่ก่อหรืออาจก่อ ภาระหน้าที่แก่ประชาชน โดยต้องมีความชัดเจนเพียงพอว่าตามข้อเสนอของหน่วยงานนั้น ประชาชนหรือผู้ที่ จะอยู่ในบังคับของกฎหมายมีหน้าที่หรือต้องปฏิบัติอะไรและอย่างไรบ้าง เพื่อให้ประชาชนได้รับทราบและสามารถ แสดงความคิดเห็นได้ว่ามาตรการหรือข้อกำหนดดังกล่าวมีความเหมาะสมและได้สัดส่วนหรือพอสมควรแก่เหตุ หรือไม่

อนึ่ง หากการดำเนินการรับฟังความคิดเห็นประกอบการจัดทำร่างกฎใดขาดความชัดเจน (เช่น ถามเพียงว่า ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับการออกกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการ ขอและการออกใบอนุญาต... ตามพระราชบัญญัติ...) ส่งผลให้ประชาชนไม่สามารถทราบได้ว่าร่างกฎนั้นมี สาระสำคัญหรือจะก่อภาระหน้าที่แก่ตนหรือไม่ อย่างไร และไม่สามารถแสดงความคิดเห็นอย่างแท้จริงได้ หรือเป็นการดำเนินการที่จึงใจหลีกเลี่ยงการปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมาย และการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายโดยไม่มีเหตุผลความจำเป็น^๒ อาจถือเป็นความบกพร่อง ในสาระสำคัญของการดำเนินการและอาจส่งผลให้กฎที่ออกมานั้นไม่ชอบด้วยกฎหมายได้ เนื่องจากกระทำ โดยไม่ถูกต้องตามรูปแบบขั้นตอน หรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญที่กำหนดไว้สำหรับการกระทำนั้น หรือโดยไม่สุจริต

ข้อ ๘ เมื่อรับฟังความคิดเห็นแล้ว ให้หน่วยงานของรัฐนำผลการรับฟังความคิดเห็นไป ประกอบการวิเคราะห์ผลกระทบและการจัดทำร่างกฎ และให้สรุปผลการรับฟังความคิดเห็นซึ่งอย่างน้อย ต้องระบุประเด็นที่มีการแสดงความคิดเห็น และสรุปความเห็นในแต่ละประเด็นของฝ่ายต่าง ๆ ให้ครบถ้วน รวมทั้งการปรับปรุงหรือไม่ปรับปรุงหลักการหรือประเด็นสำคัญของร่างกฎตามความเห็นดังกล่าวพร้อมเหตุผล

หมวด ๓ การวิเคราะห์ผลกระทบ

ข้อ ๙ ในการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎ หน่วยงานของรัฐต้องกระทำอย่างรอบด้าน และเป็นระบบ โดยนำหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมาย และการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ และแนวทางการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจาก กฎหมาย ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยแนวทางการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๕ มาใช้บังคับโดยอนุโลม ทั้งนี้ให้นำสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นตามข้อ ๘ มาประกอบการพิจารณาและ จัดทำเป็นรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎ โดยใช้แบบรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบ ที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายแนบท้ายแนวทางการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายโดยอนุโลม

^๒ เช่น การรับฟังเฉพาะผู้สนับสนุน แต่ปิดบังหรือไม่เปิดโอกาสแก่ผู้คัดค้านหรืออาจคัดค้าน ซึ่งขัดกับข้อ ๓ แห่งคำแนะนำของคณะกรรมการพัฒนากฎหมาย เรื่อง การรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องประกอบการจัดทำร่างกฎหมาย รวมทั้งอาจไม่สอดคล้องกับหลักความเสมอภาคตามที่ได้รับการบัญญัติรับรองไว้ในมาตรา ๔ และมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย

หมวด ๔
การเปิดเผยและตรวจสอบ

ข้อ ๑๐ ให้หน่วยงานของรัฐเปิดเผยสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นตามข้อ ๘ และรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบตามข้อ ๙ ผ่านระบบกลาง หรือระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของหน่วยงานของรัฐนั้น และจะใช้วิธีการอื่นใดด้วยก็ได้ เช่น การปิดประกาศ ณ สถานที่ทำการของหน่วยงานของรัฐนั้น

ข้อ ๑๑ ในการเสนอร่างกฎที่มีลักษณะตามข้อ ๔ ต่อคณะรัฐมนตรีหรือผู้มีอำนาจลงนามในร่างกฎ แล้วแต่กรณี ให้หน่วยงานของรัฐเสนอเอกสารดังต่อไปนี้เป็นอย่างน้อยเพื่อประกอบการพิจารณาด้วย

- (๑) ร่างกฎและหลักการหรือสรุปสาระสำคัญของร่างกฎที่ได้จัดทำขึ้น
- (๒) สรุปผลการรับฟังความคิดเห็นตามข้อ ๘
- (๓) รายงานการวิเคราะห์ผลกระทบตามข้อ ๙
- (๔) หลักฐานการดำเนินการตามข้อ ๑๐

ข้อ ๑๒ ให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีหรือผู้มีอำนาจลงนามในร่างกฎตรวจสอบความครบถ้วนของการดำเนินการตามข้อ ๒ ถึงข้อ ๑๑ โดยหากเห็นว่ามีความจำเป็นต้องดำเนินการในส่วนใดเพิ่มเติม ให้แจ้งหน่วยงานเจ้าของเรื่องดำเนินการให้ครบถ้วน โดยให้ระบุเรื่องหรือประเด็นที่จะต้องดำเนินการให้ชัดเจน

ข้อ ๑๓ ในการตรวจพิจารณาร่างกฎของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ให้นำเอกสารตามข้อ ๑๑ มาประกอบการพิจารณา และให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) ภายใต้บังคับข้อ ๓ แห่งกฎกระทรวงกำหนดร่างกฎที่ต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบ พ.ศ. ๒๕๖๕ ในกรณีที่ร่างกฎที่ส่งมาให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณาไม่มีเอกสารตามข้อ ๑๑ (๒) (๓) และ (๔) เนื่องจากหน่วยงานผู้เสนอร่างกฎพิจารณาแล้วเห็นว่าร่างกฎนั้นไม่เข้าข่ายที่ต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบตามข้อ ๔ แต่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาแล้วเห็นว่าร่างกฎนั้นเข้าข่ายที่ต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบ ให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีหนังสือแจ้งให้หน่วยงานนั้นไปดำเนินการตามกฎหมายกระทรวงดังกล่าว ประกอบกับกฎหมายว่าด้วยหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายและแนวทางนี้ แล้วส่งเอกสารตามข้อ ๑๑ มาให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเพื่อประกอบการตรวจพิจารณาต่อไป ทั้งนี้ ภายในระยะเวลาที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกากำหนด

(๒) ในการตรวจพิจารณาร่างกฎ ให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาดำเนินการให้สอดคล้องกับหลักเกณฑ์ตามมาตรา ๕ และที่กำหนดไว้ในหมวด ๓ การตรวจสอบเนื้อหาของร่างกฎหมายแห่งพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ โดยอนุโลม

(๓) ในกรณีที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้รับเอกสารที่เกี่ยวข้องครบถ้วนแล้ว หากในระหว่างการตรวจพิจารณามีการแก้ไขร่างกฎในสาระสำคัญซึ่งอาจกระทบต่อสิทธิหรือหน้าที่ของประชาชน หรือมีเหตุผลความจำเป็นอื่นใดซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเห็นสมควรจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นจากผู้เกี่ยวข้องหรือการวิเคราะห์ผลกระทบเพิ่มเติม สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาจะดำเนินการดังกล่าวเองหรือจะแจ้งให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องเป็นผู้ดำเนินการก็ได้

หมวด ๕
บทเปิดเตล็ด

ข้อ ๑๔ การดำเนินการรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎให้หน่วยงานของรัฐคำนึงถึงระยะเวลาสำหรับการออกกฎเพื่อที่ประชาชนจะสามารถปฏิบัติตามกฎหมายหรือได้รับสิทธิประโยชน์จากกฎหมายนั้นได้ ตามมาตรา ๒๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ หรือมาตรา ๒๒ วรรคสอง ประกอบกับมาตรา ๓๙ (๑) แล้วแต่กรณี ด้วย

ข้อ ๑๕ โดยที่มาตรา ๕ วรรคห้า แห่งพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ บัญญัติให้ความหมายในมาตราดังกล่าวใช้บังคับแก่การจัดทำร่างกฎตามที่กำหนดในกฎกระทรวงกำหนดร่างกฎที่ต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบ พ.ศ. ๒๕๖๕ โดยอนุโลม ดังนั้น นอกจากการรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบแล้ว ในการจัดทำร่างกฎหน่วยงานของรัฐจึงต้องพิจารณาดำเนินการให้สอดคล้องกับมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง วรรคสอง และวรรคสี่ ด้วยดังต่อไปนี้

(๑) การจัดให้มีกฎและข้อกำหนดในกฎที่กระทบสิทธิและเสรีภาพของบุคคลเพียงเท่าที่จำเป็น และยกเลิกหรือปรับปรุงกฎและข้อกำหนดในกฎที่หมดความจำเป็นหรือไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์หรือที่เป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพ โดยไม่ชักช้าเพื่อไม่ให้เป็นภาระแก่ประชาชน

(๒) ดำเนินการให้ประชาชนเข้าถึงกฎต่าง ๆ ได้โดยสะดวกและสามารถเข้าใจเนื้อหาของกฎได้ง่ายเพื่อปฏิบัติตามกฎรวมทั้งกฎหมายที่ให้อำนาจออกกฎนั้นได้อย่างถูกต้อง

(๓) การพิจารณาระบบอนุญาตและระบบคณะกรรมการมาใช้ในกฎต้องเฉพาะเท่าที่จำเป็น โดยสำหรับระบบอนุญาตนั้นต้องได้รับมอบอำนาจจากกฎหมายไว้อย่างชัดเจน และพึงกำหนดหลักเกณฑ์การใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ของรัฐและระยะเวลาในการดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ ที่บัญญัติไว้ในกฎให้ชัดเจน
